

בית מדרן

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

ערש"ק
כ"ו שבט תש"פ
פרשת משפטים
מפסידיו: ויכרת יהודע (מלכים ב"א)
שבת מברכין | שבת שקלים
המועד ליל שני שעה 21:30-10 חלקים

עלון מס' 243

העיר	הזלוקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	17:15	18:07	18:46
תל אביב	17:12	18:04	18:42
חיפה	17:13	18:05	18:43
באר שבע	17:15	18:07	18:45

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

הרב המקדים: הרה"צ המקובל רבי בניהו שמואלי שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום"

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

כותב השיעור: הרב דביר פרץ שליט"א
עורך השיעור: הגאון רבי יצחק לוי שליט"א
רב העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

הלכות ברכות

ברכת מעין שלש מדאורייתא או מדרבנן, ומאי נפקא מינה. כללי הפסיקה של מרן.
אם להקדים ברכת המזון או מעין שלש או נפשות לאשר יצר. ברכת המזון ומעין שלש מיושב.
הפסק בקריאת שמע וברכותיה. עניית קדיש וקדושה בברכת מעין שלש

ברכת מעין שלש מנין

א. בשיעור הקודם חקרנו בדין מי שאכל עוגה או פירות משבעת המינים ושבע, ונתחייב לברך ברכת מעין שלש, אם הברכה היא מדאורייתא כדן ברכת המזון, או מדרבנן כשאר הברכות, ולכאורה יש בזה שבע נפקא מינה. א. אם צריך לשבת בשעת הברכה כמו בברכת המזון, או אפשר גם לעמוד וללכת, כמו ברכת נפשות ואשר יצר וכדומה. ב. אם צריך לחזור למקומו ולברך כדן ברכת המזון, או שיכול לברך במקום אחר כמו בשאר הברכות. ג. אם המסופק צריך לחזור ולברך כדן ברכת המזון שאומרים בה ספק דאורייתא לחומרא, או שאינו חוזר, וכמו בשאר הברכות, כי ספק דרבנן לקולא, וספק ברכות להקל. ד. אם המברך מעין שלש יפסיק לענות לקדיש - חמשה אמנים ראשונים, ולקדושה - 'קדוש' ו'בורוך', או לא. ה. אם באמצע הברכה יפסיק לעמוד לחכם או זקן, או לא. ו. בברכת המזון יש ענין ללוש כובע וחליפה², ויש לדון אם גם במעין שלש יש ענין, או לא. ז. אכל ענבים רימונים או תאנים³ ואחר כך נפנה לנקביו, אם יקדים ברכת אשר יצר או ברכת מעין שלש, ובזה יש לדון גם מצד תדיר ושאינו תדיר.

מחלוקת הראשונים

ב. בשיעור הקודם הזכרנו שיש למעלה מעשרים 1 מדין תורה יש לעמוד לזקן בגיל שבעים, שנאמר (ויקרא יט, לב) מפני שיבה תקום, וגם אם יש ספק אם הגיע לגיל שבעים יש לעמוד לפניו ולהחמיר, בפרט שלמי הקבלה צריך לעמוד לזקן מגיל ששים. אין בעיה להחמיר בדברים כאלה על פי הקבלה, שהרי אין כאן חשש ברכה לבטלה וכדומה, וכמו שאנחנו בדרך כלל מברכים ברכת הלבנה רק לאחר שעברו שבעה ימים מהמועד, ולא שלשה ימים כמנהג אחינו האשכנזים, כי אנחנו חוששים לדברי המקובלים.
2 מרן זצ"ל היה מקפיד במשך שנים רבות לשים כובע בברכת המזון, אפילו בלי המעיל, ורק בזקנותו היה קשה לו להקפיד בזה.
3 מותר לאכול תאנים, אחר שבדקם הדק היטב בעיניים בריאות.

כללי הפסיקה

ג. ראיתי שיש מקשים על מרן השלחן ערוך, מדוע עזב את דעת רוב הראשונים הסוברים שברכת מעין שלש מהתורה, ופסק כדעת הרמב"ם ומיעוט הראשונים שברכת מעין שלש מדרבנן, הלא נאמר בתורה (שמות כג, ב) "אחרי רבים להטות". ועוד שמרן עצמו בהקדמתו לבית יוסף הנחיל לנו את כללי הפסיקה שלו, ושם כתב שאין לנו להכריע במחלוקת הראשונים על פי ראיות תלמודיות, כי בעונותינו הרבים קצר מצע שכלינו להבין דבריהם כל שכן להתחכם עליהם ולהכריע ביניהם, ולכן תפס

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
משה בן צול
רפואה שלמה במהרה

לכל הטענין זכות עלון "בית מרן" יוקדש עבורו להעלות ולדפוסה שליטה או להחילול לעילוי נשמת חייגנו: *5290

"עשה לך רב והסתלק מהספק"
בכל שאלה,
בהלכה, בהנהגה, בשלום בית ובחינוך ילדים
עשרות רבני אגודת 'בית מרן'
נמצאים פה בשבילך!

24 שעות ביממה ברצף

למענה הלכתי מהיר
לפי דרכו של מרנו ורבינו
מרן פוסק הדור רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

5293 *שלוחה 1

- תוכן העניינים:**
- עמ' 1-4 השיעור השבועי** מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
  - עמ' 5 פרשת משפטים** הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
  - עמ' 5 בעקבות רבותינו** החכם רבי צדקה חוצין זצוק"ל
  - עמ' 6 מאור ישראל** הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
  - עמ' 6 אקטואליה בהלכה** הרב אברהם דניאל שליט"א
  - עמ' 7 לחיות עם האמונה** הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
  - עמ' 7 אתגרים בחינוך** הרב אברהם ברזילאי שליט"א
  - עמ' 8 בחסדך בטחתי** הרה"ג רבי יגאל כהן שליט"א

לעילוי נשמת הרב בן ציון בן אביגיל זצ"ל. לע"נ אברהם בן רבקה הומיון ז"ל

שלשת עמודי הוראה הלא המה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש, במקום שנים מהם מסכימים לדעת אחת הוא פוסק כמותם, ובמקום שאחד מן השלשה עמודים לא גילה דעתו, והשני עמודים הנשארים חולקים בדבר, הנה הרמב"ן והרשב"א והר"ן והמרדכי וסמ"ג ז"ל לפנינו, אל מקום אשר יהיה שמה הרוח רוח אלהין קדישין ללכת נלך, כי אל הדעת אשר יטו רובם כן נפסוק הלכה. עכ"ל. ואם כן, בנידונו שיש לנו "עמוד נגד עמוד", הרא"ש חולק על הרמב"ם, והר"ף לא גילה דעתו, מרן היה צריך ללכת אחר שיטת רוב הראשונים שברכת מעין שלש מהתורה, ומדוע פסק שברכת מעין שלש מדרבנן.

חשש ברכה לבטלה

ד. כדי ליישב את הקושיא על הפסק של מרן הבית יוסף, יש להקדים שמה שהתורה אמרה "אחרי רבים להטות", זה לא נאמר על מחלוקת הפוסקים בספרים, אלא דינים בסנהדרין או בבית דין, שהולכים אחר דעת רוב הדיינים, כי הם רואים אחד השני פנים אל פנים, ומתווכחים ביניהם ומבררים את הדין לאמיתו, ובפסק דין כל הדיינים חותמים את הפסק על פי דעת הרוב, ומציינים גם את דעת המיעוט, כי אין בית דין שקול. אולם כשיש מחלוקת בדעות הפוסקים, אין זה רוב מדאורייתא, כי הפוסקים לא ראו אחד את השני, היו במקומות שונים ובתקופות שונות, ויתכן שאם היו יושבים יחד המיעוט היה משכנע את הרוב, כך כתב הראשון לציון מהר"ם בן חביב בספרו גט פשוט בכללים שבסוף הספר (כלל א). ולפי זה מה שמרן הבית יוסף פוסק כדעת רוב הראשונים, זו הנהגה בעלמא, אבל לא מעיקר הדין. ואם כן יש לומר, שכאן מרן חשש להרמב"ם וסיעתו - הגם שהם מיעוט הפוסקים - כי לדעת רבינו הרמב"ם שברכת מעין שלש מדרבנן, מי שיברך מעין שלש מספק, יש לו חשש ברכה לבטלה.⁴

גדלותו של הרמב"ם

ה. יש להוסיף שמרן הבית יוסף הלך בעקבות הרמב"ם שברכת מעין שלש מדרבנן, מלבד מה שמעיקר הדין לא צריך ללכת בזה אחר הרוב, וחשש לברכה לבטלה, הלא הרמב"ם היה גדול הפוסקים, לאו קטיל קנה באגמא, ומרן בשו"ת אבקת רוכל (סימן לב) נשאל מעיר אחת שהיו פוסקים בכל כדעת הרמב"ם, והגיע אחד שהורה להם לשנות את המנהגים שלהם, והשיב להם מרן הבית יוסף: מי הוא זה אשר ערב אל לבו לגשת לכוף קהלות שנוהגים כהרמב"ם, לנהוג כשום אחד מן הפוסקים ראשונים ואחרונים וכו', הרמב"ם גדול הפוסקים, וכל קהילות ארץ ישראל והערביסטאן והמערב נוהגים על פי וקבלוהו עליהם לרובם. כלומר שבכל ארצות ערב - סוריא חלאב עיראק מצרים לבנון ובארץ ישראל ועוד - קיבלו את הוראות הרמב"ם. ושם (סימן קמו) יש תשובה שחתומים עליה הרדב"ז⁵ - רבי דוד בן זמרא - ומרן הבית יוסף, וכתבו: אין לנו אלא דברי הרמב"ם שכן נהגו בכל המלכות, ואפילו שיהיו החולקים עליו רבים, כבר קבלוהו עליהם. ומרן הבית יוסף חושן משפט סי' (ה) כתב בהערצה על הרמב"ם, שהוא עטרת תפארת הפוסקים. וכן כתב מרן בתשובה אה"ע (הל' יבום והליצה סימן ב), שהרמב"ם הוא מרא דאתרא. וע"ע בשו"ת בית יוסף (אה"ע סי' ב). וכתב הגאון החזון איש (בנמוט סי' קלד ד"ה הא) שאם נמצא במקום המתיר וקביל עליו את הוראותיו, הרי הוא כרבו. וכמו שמצינו בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת קל), שבמקומו של רבי אליעזר נהגו כמותו שמכשירי מילה דוחים את השבת. וכן מצינו בחולין (קטז). שבמקומו של רבי יוסי הגלילי סמכו על דעתו ואכלו עוף בחלב. וכתב הריב"ש (סימן שצט) שיכולים ציבור לעשות תקנה עליהם ועל זרעם, וכמו בקבלת התורה. לכן כל מי שיגיד: אבות אבותי קיבלו הוראות מרן הבית יוסף, אבל אני לא קיבלתי, ולכן אני יכול לעשות מה שאני רוצה... צריך לדעת שהדבר לא בידו, הוא לא יכול לחלוק על הריב"ש שהיה תלמידו של הר"ן לפני כשש מאות שנה, ראשונים כמלאכים. הגאון רבי חיים פלאגי כתב בספרו גזני חיים (הגל

4 בדרך כלל הרי"ף והרמב"ם מסכימים לדעה אחת, כי רוב תורתו של הרמב"ם למד מתורת הרי"ף שבכתבו, ולכן החשיבו רבו.

5 כיוצא בזה אמרנו באחד השיעורים הקודמים [א.ה. ראה גליון בית מרן פרשת ויגש אות ד] בענין ברכות התורה, שיתכן שמרן עצמו גם כן סבר שברכות התורה מדאורייתא. שהרי כן דעת רוב הפוסקים וכמו שכתב בשו"ת שאגת אריה (סימן כז), אלא שחשש למיעוט הפוסקים הסוברים שהן מדרבנן לחומר איסור ברכה לבטלה.

6 הרדב"ז היה גדול ממרן בכמה שנים, וישבו יחד בבית הדין בצפת.

קיס לי אות נד) שהרמב"ם כתב את חיבורו היד החזקה על פי רוח הקודש. לכן בנידונו שיש חשש ברכה לבטלה, מרן פסק שברכת מעין שלש מדרבנן, כי חשש לדעת גדול הפוסקים רבינו הרמב"ם, ובפרט שאינו סברא יחידית, אלא כמוהו סוברים עוד כמה ראשונים, וכך ההלכה.

דיני קדימה

ו. אמרנו שאחת הנפקא מינה אם ברכת מעין שלש מהתורה או מדרבנן, לגבי מי שנתחייב בברכת מעין שלוש ובברכת אשר יצר, אם ברכת מעין שלוש מהתורה יקדים אותה, ואם נאמר כמו שפסק מרן שברכת מעין שלש דרבנן, אם כן שתי הברכות מדרבנן ואיזו מהן שירצה יקדים. יש לתלות דין זה במחלוקת האחרונים, האם גם כאשר יש מצוה דאורייתא ומצוה דרבנן אומרים את הכלל תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, או לא. כגון בימי העומר שיש לפניו מצות קריאת שמע מדאורייתא, והיא מצוה תדירה שקוראים קריאת שמע בבוקר ובערב, ומצות ספירת העומר מדרבנן לדעת מרן (סימן תפט סעיף ב, ד, ה), וכדעת התוספות (מנחות סו. ד"ה זכר) והרשב"א (בתשובה סימן קכו), ולא כמו הרמב"ם (פ"ו מהלכות תמידין ומוספין הכ"ד) והראב"ה (סי' תקכו) ואולי גם האור זרוע (סימן שכט) והחינוך (מצוה שו), להלכה יש להקדים את קריאת שמע שהיא מן התורה, אלא אם כן חושש שישכח לספור את העומר. וכן אם אכל ושבע והתחייב בברכת המזון מהתורה, ולאחר מכן התחייב גם בברכת אשר יצר, כתב בעל הנודע ביהודה בספרו צ"ח - ציון לנפש חיה⁷ (ברכות נא:) - שיש להקדים את המצוה שהיא מהתורה, וכן כתבו הפני יהושע והגהות מצפה איתן (שם), והחתם סופר (פסחים קב:), וטהרת המים (מע' ק אות נו), וטעמם משום שהמצוה מדאורייתא חשובה יותר. ולא כדעת השאגת אריה (סימן כב) שסובר שאין למצוה דאורייתא זכות קדימה על מצוה דרבנן, כי דין קדימה נאמר רק כאשר המצוות שוות בדרגתם, שתיים מהתורה או שתיים מדרבנן, אבל אם אחת מהתורה ואחת מדרבנן איזו מהם שירצה יקדים. מרן זצ"ל בשו"ת חזון עובדיה (ח"א סימן ב עמ' לה) - לפני כ-60 שנה - הסיק כדעת רוב האחרונים, שיש להקדים את המצוה מדאורייתא למצוה מדרבנן. ולפי זה יש להקדים את ברכת מעין שלש שלרוב הראשונים היא מהתורה ולאחר מכן לברך אשר יצר.

נפשות ואשר יצר

ז. הגאון רבי חיים פלאגי⁸ בספרו רוח חיים (סימן ז סק"א), כתב בד"ה אדם שנתחייב בברכת בורא נפשות⁹, ולאחר מכן נתחייב בברכת אשר יצר,

7 שם החתם רבי יחזקאל לנדא, וקרא את ספריו על שם הוריו, נודע ב"יהודה", וציון לנפש חיה".

8 הגר"ח פלאגי חיבר כששים ספרים, וידוע שכל כתביו עלו באש והוא היה בעצור גדול, וישב עם בנו והחזיר מהזיכרון את כל הספרים, לכן כל ספריו המודפסים הם 'מהדורה שניה'.

9 כגון ששתה רביעיית מים, או תה פושר. על קפה גם אם שתה רביעיית בבת אחת לא מברכים נפשות, כי לא רגלים לשתותו קר, כמו גלידה שאין רגילות לבלוע רביעיית בבת אחת, ולכן אין לברך עליה נפשות, וכן מרק צלול שרגילים לשתותו חם על ידי כף, אפילו שתותו קר בכוס, אין לברך עליו נפשות, אבל תה מנוח העולם לשתותו גם פושר.

פעם, באופן חד פעמי הבאנו לישיבה ר"מ אשכנזי ממלא מקום, בדרך כלל היינו מביאים רמ"ם ספרדים, לא חסר לנו רבנים גדולים תלמידי חכמים מוסרי שיעורים, וגם הם צריכים משכורת, "מבשרך אל תתעלם". והנה ישנו במשרד, והוא שתה כוס תה לאט לאט ולאחר מכן בירך נפשות, עניתי אמון, ואמרת לי: תשמע, אנתנו הספרדים לא מברכים נפשות על תה ששתה אותו לאט לאט, כי אנתנו פוסקים כדעת מברכים (פ"ב מהלכות שביית עשור ה"ד ופ"ד מהלכות מאכלות אסורות ה"ט) שצריך לשתות רביעיית בבת אחת, ולא כדעת הראב"ד (פ"ו מהלכות תרומות ה"ג) שיכול לשתות אפילו קימעה קימעה. ואף על פי כן עניתי אחריו אמון, למרות שהפרי מגדים (סימן כה א"א סק"י) - שהיה אשכנזי קראו לו רבי יוסף תאומים - נסתפק אם אפשר לענות אמון על ברכה שמברך אשכנזי על תפלין של ראש, כי למנהגם מברכים "על מצות תפלין" על תפלין של ראש, אבל אנתנו לא מברכים ופוטרים בברכת "להניח תפלין" שמברכים על תפלין של יד, ולדידן רק אם הפסיק בדיבור בין תפלין של יד לשל ראש מברך גם על של ראש. וכן בספר יצ"ל היה בתחילת דרכו ברבנות אבל אנתנו לא מברכים ופוטרים אמון. אני זוכר לפני כחמשים שנה, כשמרן יצ"ל היה בתחילת דרכו ברבנות אבל אנתנו לא מברכים ופוטרים בבית נכסת 'אוהל מועד' לעשות קידוש בליל שבת, והיו מגיעים לשם הרבה מוסרתיים שלמחרת היו נוסעים לים, לא ידעו לשמור שבת כהלכתה, ולפחות זכו לקיים מצות קידוש, ומרן זצ"ל הניח להם בנתינתם, על פי דברי הרשב"י. חמור מאוד לענות אמון יתומה, כל העונה אמון יתומה היו בניו יתומים ח"ו (ברכות מז.), אדם שיש לב על מה עונה אמון, לא יענה על ברכה שהחזירו מנחה תמימה ולא אמרו "אלוהינו מלך העולם" כחוגן, אם ירצה יאמר "ברוך ה' לעולם אמון ואמן". אמרתי לאותו ר"מ, עכשיו עניתי אמון אחר הברכה שלך, ולא חששתי לאמן יתומה, כי יש ספק ספיקא, שמה כהראב"ד, ושמה גם לפי הרמב"ם בדבר שהרגילות לשתותו מעט מעט יש לברך ברכה אחרונה, כמו שכתב בשו"ת גת ורדים (חאו"ח כלל א סימן ז) ועוד אחרונים. ומועיל בזה ספק ספיקא כמו בכל התורה כולה, אפילו מתירים אשת איש לעולם על ידי ספק ספיקא, ורק לגבי ברכה לבטלה לא עבדינן ספק ספיקא בברכות כמו שהסברנו בשיעור הקודם, אבל לגבי עניית אמון מועיל ספק ספיקא. אותו ר"מ כלל לא ידע שיש כזה דיון, לא הכיר את הנידון אם לענות אמון אחר ברכה על ההלל שמברכים האשכנזים, כל זה היה לו

שיקדים את ברכת אשר יצר ואחר כך יברך נפשות, משום שמיד חל עליו חיוב יהדות ואין לו להמתין יותר, מה שאין כן ברכה אחרונה אי אפשר לו להסמיכה, מאחר שעבר זמן הנאתה. והוסיף, כל שכן אם אכל משבעת המינים, שכתב מרן השלחן ערוך (סימן קפד סעיף ג) שיש אומרים שטעונים ברכה אחרונה במקומם, לפי זה ברכת אשר יצר קודמת שנתחייב בה עתה, ואילו ברכה מעין שלש לא חל חיובה עד שיחזור למקום שאכל. הוא לא דן מצד שזו ברכה מדאורייתא וזו מדרבנן. וכמוהו כתבו בספר מגן גיבורים¹⁰ (סימן ז סק"א), שמאחר שהוא צריך לחזור למקומו לברך ברכת מעין שלש, עליו לברך מי אשר יצר, מדין אין מעבירים על המצוות, והביאו דאיה מתשובת הרדב"ז (ה"ד סימן ג) בד"ן אדם שנגזר למאסר, ולפתע בא שר בית הסוהר ונתן לו יום אחד לבחור לצאת לחופשי, ושאל אם לצאת בפורים שיש בו הרבה מצוות, או ביום הכיפורים שיש בו הרבה תפלות, או לצאת בשבת שיש בו מצוות קידוש מהתורה, ענה לו הרדב"ז שיש צורך לקיים את המצוה הראשונה שתזדמן לידו, כגון להתפלל בציבור, או ביום שני וחמישי לשמוע קריאה בתורה, ולא ימתין לקיים מצוות יותר גדולות, כי אין מעבירים על המצוות, ומצוה הבאה לידך אל תחמיצנה. החכם צבי (סימן כג) וגם בנו היעב"ץ בשו"ת שאילת יעב"ץ (ה"א סימן יח) דנים בפסקו של הרדב"ז, וכן בספר טהרת המים (מע"א סימן א). ולפי דברי הרדב"ז אדם שיצא מבית הכסא, לא ידחה את החיוב של ברכת אשר יצר, אלא יברך מיד, ולאחר מכן יברך נפשות.

שמא ישכח

יא. מי שחושש שאם ידחה את ברכת אשר יצר לאחר ברכת מעין שלש או ברכת המזון, לבסוף ישכח לגמרי לברך, ברכת המזון היא ברכה ארוכה ועד שיגמור ישכח, יברך אשר יצר לפני ברכת המזון. והוא הדין אם נצרך לנקביו ונטל ידיו לסעודה, יברך מיד אשר יצר, ולא ימתין עד שיברך המוציא ויטעם מהלחם ומהסלטים, כי יש חשש שישכח, ומה שאמרו (ברכות מב.) תיכף לנטילה ברכה, אמרו על מים אחרונים¹¹, שלא לדבר דברים בטלים בין הנטילה לברכה, וגם אחר מים אחרונים מותר מעיקר הדין לומר פסוקים. לכן לכתחילה יעשה לעצמו סימן לזכור לברך אשר יצר אחר ברכת המוציא או אחר ברכת המזון, אבל אם יודע בעצמו שלא יזכור יברך אשר יצר מיד.

ברכת המזון מיושב

יב. אמרנו שאחת הנפקא מינה אם ברכת מעין שלש מהתורה או מדרבנן, אם צריך לשבת בשעת הברכה, או אפשר גם לעמוד וללכת. לגבי ברכת המזון מבואר בגמרא (ברכות נא:) הלכתא יושב ומברך, והתוספות (ד"ה והלכתא בכלהו) כתבו מפי רבי משה אלברט - אולי היה מרוקאי... - שזה נלמד מהפסוק "ושבעת" - "ושבע עת", כלומר שצריך לשבת בזמן ברכת המזון, ולפי שברכת המזון דאורייתא החמירו בה להיות יושב ומברך. וכך כתבו המרדכי (פ"ז דברכות סימן קפד) ותלמידי רבינו יונה (ספ"ז דברכות). המשנה ברורה (סימן קפג ס"ק לא) כתב שצריך לשבת בברכת המזון גם בברכה רביעית¹². אדם שקשה לו לשבת ב'הרחמן' כגון שהוא מאחר לעבודה או לכולל ואחר כך ראש הכולל יוריד לו מהמשכורת, יכול לומר 'הרחמן' בלכתך בדרך, כמובן אם יודע היטב בעל פה. בדיעבד אם בירך ברכת המזון כשהוא עומד או מהלך יצא ידי חובה, כך כתב הרמב"ם (פ"ד מהלכות ברכות ה"א). וכתב הערוך השלחן (סימן קפג סעיף ח) שאמנם לא קיים מצוה מן המובחר, אבל יצא ידי חובתו. תפלת שמונה עשרה צריכה להיות בעמידה, אלא אם כן הוא אנוס ברכבת או במטוס, כי היא מעולם האצילות, באותה מידה צריך לברך ברכת המזון בישיבה, בשונה מקריאת שמע שיכול לקרוא שוכב או עומד או הולך.

כעין דאורייתא תקון

יג. לכאורה אם מעין שלש מהתורה צריך לברך מעין שלש מיושב, כמו בברכת המזון, ואם מעין מדרבנן אפשר גם לעמוד, אבל הפלא, שגם הרמב"ם (פ"ד מהלכות ברכות ה"א) וגם מרן השלחן ערוך (סימן קפג סעיף י) כתבו שהמברך ברכת מעין שלש צריך לשבת, והלא לדעתם ברכת מעין שלש היא מדרבנן? הגאון מוילנא (שם) רומז על הקושיא הזו, ויש ליישב בפשטות, שצריך לשבת בברכת "מעין" שלש, כי כשחז"ל תיקנו אותה, תיקנו שתהיה "מעין" ברכת המזון שהיא מדאורייתא, ולכן נתנו למעין שלש דין כמו של דאורייתא שיש לשבת בשעת ברכתה, כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון, כיון שבנקל אדם יכול לשבת¹³.

11 מרן השלחן ערוך (סימן קסו סעיף א) כתב שטוב להיזהר לא להפסיק בין נטילה ראשונה לברכה, אבל אין זה מהדין, ולכן אם נטל ידיו לסעודה ונכנס אורח יכול לומר לו "ברוך הבא", ולא יתעלם ממנו. לפעמים ראיתי שמרן זצ"ל מדבר מילה או שתיים בין הנטילה לסעודה, לא ממש מנהל שיחה, ולפני עשרות שנים כשהגעתי ללמוד בישיבה, גם אני דברתי קצת אחר הנטילה, והסתכלו עלי כאילו אני ח"ו מחלל שבת... בישיבות מקפידים על זה כאילו זה איסור מהתורה, ולא שמים לב שלדעת מרן הבית יוסף (שם) מה שאמרו לא להפסיק בין נטילה לברכה אלא על מים אחרונים, מכל מקום טוב שלא מפסיקים ושומעים למרן השלחן ערוך שכתב שטוב להיזהר בזה.

12 תלמיד חכם אחד שקשה לו מאוד לברך ברכת המזון בישיבה, מחלחץ לקום הוא לא מכין טוב, יש לו קוצים... אמר לי: הרב יתיר לי לברך בעמידה! וכי הוא צריך ליישב את דברי הרמב"ם וללכת הלך ושוב?! תתאפק! כשמגיע ל'הרחמן' יכול לעמוד. מרן זצ"ל היה מקפיד לא לקום ממקומו בברכת המזון עד 'עושה שלום', גם לו היה לחץ, הוא רצה לרוץ לכתוב...

13 גם אם בשבת נמצא ליד איזה אבן, יכול לשבת עליה ולברך, כמו שכתב הרשב"א (שבת כט:), שההולך בדרך והתעייף יכול לשבת על אבן, כיון שלא גזרו איסור מוקצה אלא בהנאת הטלול או הנאת אכילה.

האם נחשב היסח הדעת

ח. אלא שיש להקשות על מה שכתב הגאון רבי חיים פלאגי, שהרי מרן בשלחן ערוך (סימן קעה סעיף ה, וסימן קפד סעיף ג) כתב: יש אומרים שכל שבעת המינים טעונים ברכה לאחריהם במקומם, ויש אומרים דחמשת מיני דגן דוקא. והלכה כיש אומרים בתרא, שרק חמשת מיני דגן טעונים ברכה במקומם, אבל מעין שלש על שבעת המינים, אם נכנס לרכבו לא חייב לעשות רוורס... גם אם קם ממקומו והלך למקום אחר יברך שם ברכה אחרונה, ומדוע רבי חיים פלאגי כתב שאם אכל וקם ממקומו ונצרך לנקביו חייב לחזור למקומו ולברך.

הדר הוא לכל חסידי

ט. אמנם לפני כשלושים שנה פסקנו בילקוט יוסף (ה"ג עמ' תעז) כדעת רבי חיים פלאגי, שיברך אשר יצר ולאחר מכן מעין שלש, כי ראינו כמה אחרונים הסוברים כמותו, אבל אחר כמה שנים מרן זצ"ל בהליכות עולם (ה"א עמ' מב) ובשו"ת יביע אומר (ה"ח ח"א ח"א סימן כג אות ד) הביא את דברי רבי חיים פלאגי, והעיר עליו בטוב טעם כמו שהערנו עכשיו, ודחה את דבריו, ומסקנתו שם להקדים את ברכת מעין שלש לברכת אשר יצר, כי יש אומרים שהיא ברכה דאורייתא. וכך ההלכה, משנה אחרונה עיקר. ברוך ה' ברוב הדברים זכינו לכון לדעת מרן זצ"ל, אבל אין לנו רוח הקודש לדעת מה מרן יכתוב בעוד עשרים שנה, ואם מישהו יבוא ויאמר שיש מחלוקת בין ילקוט יוסף להליכות עולם, אין דבר כזה, אנחנו מבטלים דעתנו מפני דעתו של מרן זצ"ל, הוא מורנו ורבנו המובהק ולעולם אנחנו לא חולקים עליו, גם אם אנחנו לא מבינים, אם "ריק הוא - מכם" (דברים לב, מז), לכן להלכה יש לברך מעין שלש ולאחר מכן אשר יצר.

ברכת נפשות רשות

י. אלא שלגבי השאלה אם להקדים ברכת בורא נפשות או ברכת אשר יצר, נראה שצודקים דברי הגאון רבי חיים פלאגי להקדים את ברכת אשר יצר תחילה, מפני שלדעת פוסקים רבים - מהם רש"י בספר הפרדס הגדול (סימן עח) ואביו של הריטב"א (בחיזושי לברכות לה). והגאון מוילנא (בהגהותיו לירושלמי ברכות פ"ו ריש ה"ד) - ברכת בורא נפשות רשות, ולא היו מברכים ברכה זו בזמן המשנה ונתקנה רק בזמן הגמרא, ואמנם להלכה ודאי שצריך לברך ברכת נפשות, אבל חזי לאיצטרופי סברתם כדי להקדים ברכת אשר יצר שהיא חובה, לברכת

חידוש. אמרתי לו: לא רק ב'מור' יש חידושים, גם אצלנו יש חידושים...

10 חיברו אותו שני גדולים, רבי מרדכי איטינגא ורבי יוסף שאול נתנון, לפני כמאתים שנה, הם חיברו כמה ספרים יחד עד שהסתכסכו על ענין המצות מכונה ונפרדה דרכם.

העלון החצלתם של: קוראל בת יסכה - זיווג הגון, רחל בת חנה - רפואה שלמה, אמרת יפה בת אורה - זיווג הגון, אור יעקב בן שרית - ברכה והצלחה, אלי אליהו בן פלורה - בריאת איתנה, אליה בן שרה - חזרה בתשובה, מיכאל בן נעמי - רפואה שלמה, מרים בת חסיבה - פרנסה בשפע, ניר בן לונה - זרע בר קיימא, אלעזר בן סיגילת אריכות ימים, אסתר בת יעל - חזרה בתשובה.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא א).

מכאן למדו חז"ל (גיטין פח:): שאסור לפנות לערכאות של גויים ואפילו בדבר שהם דנים כדיני ישראל, שנאמר "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - לפניהם ולא לפני עובדי כוכבים.

וכן פסק הרמב"ם בהלכות סנהדרין (פכ"ו ה"ז): כל הדין בדייני עכו"ם ובערכאות שלהם, אף על פי שהיו דיניהם כדיני ישראל - הרי זה רשע, וכאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה רבינו, שנאמר "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", לפניהם ולא לפני עכו"ם. וכתב מרן השו"ע (הו"מ ס"ו כ"א) שאפילו אם שני בעלי הדין רוצים לדון בפניהם אסור לעשות כן, וכל הבא לדון בפניהם הרי זה רשע, וכאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה רבינו.

ובכל ספריהם של הרמב"ם ומרן השו"ע לא נמצא ביטוי כזה שהעובר עבירה מסוימת כאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה, אלא רק באיסור הליכה לערכאות, ללמדינו את חומרת הדבר, שהפונה לערכאות מגלה בדעתו שהוא מעדיף את משפטי האומות על משפט התורה הקדושה ח"ו.

ואף בתי המשפט שיש בהם שופטים יהודים דינים כערכאות של גויים כיון שאינם דנים כפי חוקי התורה, וכמו שכתב מרן הגר"ע יוסף בצ"ל בשו"ת יחיה דעת (ח"ד ס"ה) שיש רבים התנועים מדרך השכל ומתחכמים לומר שמותר לדון בבית משפט כיון שיש שם שופטים יהודים ויש להם סמכות מהממשלה, אולם הבל יפצה פיהם, ולו חכמו ישכילו זאת שהדבר חמור יותר, שאע"פ שהם יהודים שקיבלו את התורה מהר סיני, עובד מקור מים חיים של התלמוד והפוסקים לחצוב להם בורות נשברים ולדון על פי חוקי האומות. לכן מצוה להזהיר את הציבור שאסור לפנות אליהם, אלא רק לבתי דין כשרים הדנים על פי תורתנו הקדושה, ואם אין אפשרות לדון בדין תורה כגון שהצד השני מסרב, צריך לקבל היתר מבית דין לפנות לערכאות.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא א).

אין העולם קיים אלא בזכות זה שדנים דין אמת לאמיתו, כמו שאומרת המשנה (אבות פ"א מ"ח): רבן שמעון בן גמליאל אומר: על שלשה דברים העולם קיים, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר (זכריה ח טז) "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם".

ובירושלמי (ב"מ פ"ב ה"ה) ובמדרש (ב"ר לג א) מובא מעשה באלכסנדר מוקדון שהלך למלך קיציא אשר בקצה העולם מעבר להרי החושך, הראה לו מלך קיציא את רוב עשרו, אמר לו אלכסנדר: לא בשביל כסף וזהב באתי, אלא

לראות את מנהגיכם איך אתם עושים דין ומשפט. בעודם מדברים באו לפני המלך שני אנשים לדין, האחד קנה מחבירו חלקת אדמה ומצא בה מטמון של כסף וזהב, הקונה אומר: אדמה קניתי, מטמון לא קניתי. והמוכר אומר: מכרתי לך את האדמה עם כל מה שיש בה, וגם המטמון שלך הוא. אמר המלך לאחד מהם: יש לך בן? אמר לו הן. שאל את השני: ולך יש בת? אמר לו הן. התחיל המלך: הבן והבת יינשאו ויקבלו את המטמון, וכך תזכו בו שניכם. התחיל אלכסנדר לצחוק, אמר לו המלך: מפני מה אתה צוחק? לא יפה דנתי? אם היה בא מקרה כזה לפניכם מה הייתם עושים? אמר לו אלכסנדר: היינו הורגים את שניהם והכסף היה נכנס לאוצר המלוכה. אמר לו: כל כך אתם אוהבים כסף וזהב? הכין לו סעודה והביא לו ככרות של זהב ותרנגולים מזהב. אמר לו אלכסנדר: אתה חושב שאני אוכל זהב? מדוע הבאת לי ככרות ותרנגולים של זהב? אמר לו המלך: אם אינכם אוכלים זהב מדוע אתם רודפים אחריו כל כך? לאחר מכן שאל המלך את אלכסנדר: השמש זורחת במקומכם? אמר לו הן. וגשם יורד במקומכם? אמר לו הן. שמה יש בהמות במקומכם? אמר לו הן. אמר לו המלך: לא בזכותכם זורחת השמש ולא בשבילכם יורד הגשם, כי לפי מעשיכם ועיוות הדין שלכם אינכם ראויים לכך, אלא הכל בזכות הבהמות שלכם, וזהו שנאמר (תהלים לו ז) "אדם ובהמה תושיע ה'", בזכות הבהמה הקב"ה מושיע את האדם.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097

"אם היורשים רוצים לעשות נחת רוח למת יקבצו עשרה אנשים כשרים ויעשו תיקון לנפטר וזה מועיל לו מאוד מאוד"

בער"ח הקרוב יערכו אברכי "כולל בית מרן"
תיקון נפטרים, לימוד משניות וסיימי מסכת לעילוי נשמת יקרכם

דין בן שלומית   **סתיו בת בטי**

גם אתם יכולים לשמח את נשמת יקרכם! למסירת שמות יקרכם התקשרו:

*5290

מכתב ע"י הררה"ג רבי משה והב שליט"א
רב מחלבות שטראוס - ישראל ומנהל מחלקת הכשרות והמוזון נהריה

בעקבות רבותינו הדליקו נר
לעילוי נשמת הצדיק וצוק"ל

החכם רבי צדקה חוצין צוק"ל

רבינו נולד בתאריך ח' בשבט ה'הרתל"ו (1876 למנינים) בבגדד שבעירק לאביו רבי משה חוצין צ"ל בצעירתו למד רבינו בישיבת מדרש "בית זילכה" אצל רבי יהושע דנגור צוק"ל שהיה ראב"ד של בגדד. רבינו היה ידוע בגדולתו הרוחנית לצד ענוותו הגדולה.

בספר "מאור פניך" מובא סיפור שהעיד עליו תלמידו המובהק רבי מרדכי אליהו צ"ל שרבונו היה בקיא בשולחן ערוך "אורח חיים" "יורה דעה" בעל פה כמאן דמונה בידיה "וחושן משפט" כמאן דמונה בכיסיה, מסופר שכשרבינו עלה לארץ ישראל עלו איתו עוד עשרה חכמים ביניהם היו רבי יעקב סופר (בעל כף החיים) רבי יחזקאל עזרא ועוד חכמים וסופרים. אחד מבני החבורה לא הרגיש טוב וחזר לעירו.

רבינו ושאר החכמים המשיכו לדרכם כשהגיע זמן מנוחה נעמד רבינו והחל לקרוא "מנחה" "מנחה", "עשירי" "עשירי" אמרו לו חבריו מאיפה נמצא עשירי במדבר הזה, אמר להם רבינו אני את שלי עשיתי והקב"ה יעשה כטוב בעיניו והנה הגיע לעברם פרש חגור חרב ולא ידעו מי הוא, אמר להם רבינו בואו נדבר בארמית ואם הוא יהודי הוא יבין את השפה. ואז שאל רבינו את חבריו "הדא

דין הוא?" ורוכב הסוס ענה להם "דין דידן" ואז השלים להם מנין. כ"כ רבינו היה ידוע בענוותו הגדולה. שהרי רבינו שימש גם כמוהל מומחה והיה רץ משכונה לשכונה, מעיר לעיר לזכות במצווה המילה. מסופר שבאחד השבתות הזמינו את רבינו לשמש מוהל בשכונת קטמון אמר לו בעל השמחה אני מתנצל מכבוד הרב אבל יש כאן מוהל אחר אשר מבקש למול את התינוק ולא עוד אלא מבקש גם מהרב את כלי המילה. פני הרב צהלו ושמחו והרגיע את בעל הברית שהוא שמח שאותו אדם ישמש כמוהל וגם ישתמש בכלי המילה שלו וללא אומר דברים חזר רבנו לביתו בשמחה שאלה הרבנית איך היה מצוות המילה אמר לה רבנו היה הכל מצויין, רק במוצ"ש ק שבאו להתחזר לרבינו את כלי המילה הבינה הרבנית את אשר הרחש ושאלה איך סיפרת לי שהיה הכל מצויין והרי לא אתה עשית את הברית?

אמר לה רבינו והרי זכיתי לענות אמן על כל הברכות ורק בגלל מצוות ענית אמן הכל היה מצויין. בשנת ה'תרפ"ו עלה רבינו לישראל והשתכן בשכונת גאולה בירושלים, זוכה להקים שם את בית הכנסת "שמש צדקה" וכן כיהן כדיין בבית הדין של העדה החרדית הספרדית.

רבינו הלך לבית עולמו בראש חודש אדר שנת ה'תשכ"א (1961 למנינים) ונטמן בבית הקברות סנהדריה בירושלים והוא בן 85.

העלון להצלחתם של: שמעון בן קטיה ומשפחתו - כל הישועות, אפריים בן חורי - רפואת הנפש, גבריאל בן עליזה - פרנסה ובריאות, דרור בן רחל - זיווג הגון, ידידיה יוסף בן הני - זיווג הגון, שמעון חיים בן תהילה - שלום בית, תהילה בת לאה - בריאות ופרנסה, אליעזר בן מידי - רפוש וחזרה בתשובה, אליהו בן לבנה - ברכה והצלחה, ניר בן רוזה - זיווג הגון.

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
בפינתו הקבועה ברדיו קול חי בתוכניתו של הרב בן לולו
כל יום ה' בשעה 13:30

טעויות יהיה חייב לשלם לו כרגיל.
שאלה: אדם שנמצא במעיין וקבוצת אנשים שהיו שם בקשו ממנו טובה שיצלם אותם במצלמה שלהם מעל המים ואותו האיש הסכים לכך, אך כשבא לצלם נפלה לו המצלמה לתוך המים, האם חייב לשלם להם על כך?

תשובה: איתא במשנה בבא קמא (דף נו.) אדם מועד לעולם בין שוגג ובין מזיד בין ער בין ישן סימא את עיני חברו ושיבר את הכלים משלם נזק שלם ע"כ. וכך פסקו כל הראשונים הרי"ף בדף י"א ב"ק וכן הרמב"ם פ"א מהלכות חובל ומזיק הלכה י"א וכן הסמ"ג עשין ע וכך פסקו הטור ומרן הו"ע בחוש"מ סימן תכ"א סעיף ג'. ולפ"ז נראה לומר שאותו אדם יהיה חייב לשלם ואפ"י שעשה בשוגג מדין אדם מועד לעולם.

אבל יש לדחות סברא זו שהרי הגמרא במסכת בבא מציעא דף צ"ג אומרת בענין ארבעת השומרים ששומר חנים פטור בגנבה ואבדה וחייב בפשיעה, ובנדון דידן ודאי שאותו האיש המצלם חשיב לשומר חנים שהרי עושה טובה עמם ומה שנפל מידו לתוך המים חשיב לאבדה ולא לפשיעה שהרי לא עשה בכוונה וממילא יש לפטרו מדין אבדה.

להלכה: יהיה אותו אדם פטור מלשלם כדן שומר חנים שפטור באבדה.
ניתן לשמוע כל יום 3 דקות של הצלחה יומית *5293 שולחה 5

שאלה: בעל קורא בתשלום, ששבת אחת היו לו טעויות רבות בקריאה והגבאי לא מעוניין לשלם לו עבור אותה שבת שהרי לא קרא כראוי האם יכול לעשות לו כן? **תשובה:** באופן שאותו בעל קורא שמרוב טעויות שהוא עשה בקריאה, לא הוציא את הרבים ידי חובה, פשיטא שלא צריך לשלם לו.

אלא הנדון שעם כל הטעויות שהוא עשה, הוא הוציא האחרים ידי חובה ומחמת אותם טעויות רוצה הגבאי להוריד לו מהתשלום.

נראה לפשוט ספק זה ע"פ דברי השו"ע בסימן קל"ט סע' א' ע"פ הב"י בד"ה הקורא, שכתב שאם הבעל קורא לא סידר את הפרשה פעמים ושלש בינו לבין עצמו לא יעלה ע"כ. ולפ"ז אם אותו בעל קורא לא הכין את הפרשה פעמים או שלוש כמו שפסק השו"ע ולכן כך טעה הרבה בקריאה, ההלכה שיש לו דין של פושע והצדק עם הגבאי ולא יצטרך לשלם לו שכר קריאה רגיל, אלא כמה שנהנה, אבל באופן שהבעל קורא כן הכין את הקריאה כראוי אלא שלא הרגיש טוב או שהיה בלחץ וכד' ולכן היה לו טעויות, יהיה הגבאי חייב לשלם לו כרגיל שמה שנעשה עמו זה מחמת אונס ולא מחמת שלא הכין כראוי, שהרי הכסף שמשלם הגבאי לבעל קורא זה גם על ההכנה של הקריאה ולכן חייב לשלם לו כרגיל.

להלכה: באופן שבעל הקריאה טעה מחמת שלא הכין כראוי הדין שישלם לו הגבאי כמה שנהנה דהיינו שמשערים כמה אדם ישלם בשביל כזו קריאה, ובאופן שבעל הקורא כן הכין כראוי אלא שהיה חולה וכד' שאז הוא אנוס ולכן היה לו

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במוקד הליכות "בית מרן"

אקטואליה בהלכה

שאלה: האם מותר להסתכל בשבת בפרסומות המובאים בעלונים או במודעות רחוב וכדו' שמורים על דברי חול כגון: חופשים ואטרקציות?

תשובה: הגמרא בשבת (ק"ג.) דורשת על מה שנאמר: "ממצוא חפצין ודבר דבר" שחפצין אסורים ואפילו בדברים שאינו עושה שום מלאכה, ולכן אסור לאדם לדבר דברי חולין שהם תלוים במלאכה או בשטרות מקח וממכר כגון: כל מיני קניות שצריך לעשות או כל מיני חובות שצריך לפרוע או חשבונות בנק וכדו' וכיצא מכך הוא גם טיולים שאדם מתכנן, והוא נקרא שטרי הדיוטות, וכן מובא בשו"ע (סימנים ש"ו, ש"ז) שאסור לאדם לומר כך וכך אעשה למחר או לקרא בכל מיני דברי חולין, ולכן אסור להסתכל בשבת במודעות רחוב או עלוניהם שיש בהם דברי חול שהם חופשים וכדו' ואם יש שם גם דברי תורה מותר להסתכל בהם ולא בפרסומות (חזון עובדיה שבת חלק ו' עמוד ע"ב)

שאלה: אדם שבא לסגור את דלת הארון בשבת ורואה שיש שם זבוב או יתוש וכדומה. האם מותר לו לסגור את הדלת או שיש בכך איסור צידה?

תשובה: כתב מרן השו"ע (סימן שט"ז) שאיסור צידה מן התורה הוא באופן שמתקיימים שני תנאים: א. שיש במינו ניצוד.

ב. שיהיה המקום שצד אותו לשם קטן מאוד שבכך הוא נקרא ניצוד. אך אם חסר אחד מתנאים אלו, האיסור הוא מדרבנן, ולכן אדם שרואה זבוב או יתוש בארון ורוצה לסגור את הדלת רשאי משום שזה פסיק רישה מדרבנן דלא איכפת לה.

כיוון שזבוב ויתוש אין במינו ניצוד ואף הוא אין לו צורך בכך, ואם מתכוון לצודו, הדין הוא שאם המקום קטן מאוד שיכול לתופסו בפעם אחת-אסור, אך אם המקום קצת גדול שאינו יכול לתופסו פעם אחת-מותר.

שיש כאן תרי דרבנן-א'-אין במינו ניצוד, ב'- שהארון גדול ואין יכול לתופסו בפעם אחת מכיוון שכשיפתח את הארון מיד יברח ויצא משם.

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

סינוסיטיס

סינוסיטיס

לניקוש על פני הסינוסים ובדיקת הלוע ניתן לראות לעתים נזלת הגולשת מאחורי האף אל הלוע (Post Nasal Drip).

מתי כדאי לפנות לרופא? 1. אם יש נזלת מוגלתית הנמשכת יותר משבוע והיא מלווה בכאבי ראש חזקים.

2. אם מפתחים חום גבוה וממושך (מעל 38 מעלות) הנמשך יותר משלושה ימים.
זה מדבק? השלב המדבק הוא רק שלב ההצטננות. המחוללים הגורמים להצטננות נישאים בקלות באוויר בטיפות זעירות (דסט), ולכן עיטוש, שיעול ומגע ידיים (שנגעו קודם לכן באף, בפנים או במישהו חולה) עלולים להעביר את הנגיפים או החיידקים מאדם לאדם.

יש חיסון? לא. את הסינוסיטיס מחוללים מאות זנים של נגיפים וחיידקים. זה לא מציאותי ולא כלכלי לפתח חיסון נגד כל אחד מהם. אם נמצאים בקרבת אדם חולה, רצוי להקפיד על חלון פתוח כדי להבטיח אוויר נאות של החדר ואולי הפחתה בסיכוי להיידבק גם.

יש טיפול? 1. לעתים יש צורך בטיפול אנטיביוטי,
2. מומלץ לשתוף את האף בטיפות מי מלח.
3. מנוחה במיטה, שתייה מרובה וקצת מרק עוף של אמא עשויים לעזור.
4. ניתן להיעזר בכדורי אקמול במידת הצורך.

מה זה? הסינוסים הם חללי האוויר הנמצאים בתוך הגולגולת ומתנקזים לחלל האף. סינוסיטיס (Sinusitis) הוא תהליך דלקתי הנגרם על-ידי נגיפים או חיידקים באחד מחללים אלה, או בכמה מהם. סינוסיטיס נגרמת בדרך כסיבוב של הצטננות, כאשר הניקוז של חלל הסינוס לאף נחסם ובמקום מתפתחת דלקת.

איך אני יודעת/ת שזה סינוסיטיס? סינוסיטיס מתבטא בכאבי ראש (במיוחד כשמרכינים את הראש מטה), נזלת מוגלתית ממושכת (לעיתים רק מנחיר אחד), בחום וכאבים כאשר נוקשים על-פני הסינוס המודלק.

מתי חולים בסינוסיטיס? בעיקר בעונות המעבר והחורף. על אף שמדובר במחלה שכיחה, הפגיעות שונה מאדם לאדם. יש בני אדם שאינם לוקים בה אף פעם ואילו אחרים לוקים בה בעקבות הצטננות קשה.

האם זה מסוכן? יש סיבוכים? לרוב לא, כיוון שניתן לטפל בחולי סינוסיטיס באנטיביוטיקה. בעבר - בטרם התגלתה האנטיביוטיקה - הדלקת היתה מתפשטת לעתים לעצמות הגולגולת, לכלי הדם במוח ולמוח. כיום סיבוכים מסוג זה כמעט אינם קיימים.

איך נעשית האבחנה? האבחנה נעשית לרוב על-ידי בדיקה גופנית של הרופא. הם יסתכלו בלוע ("פתחה גדולה...") ויקישו על הסינוסים. בסינוסיטיס קיימת רגישות

העלון להצלתם של: אסתר ביילא בת שושנה וזהבה- נחמיהלדים, אסתר בת גולית- רפואה שלמה, אראל בן ברוריה- ברכה והצלחה, ברוריה בת שלום ודינה- בריאות איתנה, גיא בן איבה- הצלחה ופרנסה, דבורה בת אוסנת- זיווג הגון, הילה בת שבע- בריאות ושלוש בית, יצחק בן עליה- הצלחה בכל, ליאור בן אורית- כל הישועות, רוזה בת מינה- פרנסה ובריאות.

לחיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשויות "בית מרן" ומחבר סדרת הספרים "נר לרגלי" ועוד...

לגלות אמונה מתוך הסבל

אחד סיפר לי כי מידת הדין רודפת אותו. לפני מספר חודשים צצו בעיות בעיניו, והוא עבר ניתוח לא קל. לאחר מכן הופיעו בעיות באוזניו, והוא הלך לטיפול. אחר כך התגלו בעיות ברגליו, שגרמו להוצאות, ובנוסף לכך, מקומות נוספים בגופו החלו לכאוב. הוא קבל בפניו: "מידת הדין לא מרפה ממני! מה הקב"ה רוצה ממני?"

אמרתי לו: "תשמע, ידידי. אין בימינו נביא. איני יודע מה הקב"ה רוצה ממך. כמובן שכל אדם צריך לפשפש במעשיו, לראות מה עליו לתקן. דבר אחד אוכל לומר לך: בשביל זה נולדת! מה הפירוש? האם הקב"ה ברא את האדם כדי להכותו? אלא הכוונה שנולדת לגלות את האמונה מתוך סבלך - "אדם לעמל יולד".

אתה דומה לעובד במפעל. המעביד אמר לו 'זו העבודה וזו שכרה'. האיש הסכים והחל לעבוד. לאחר כשבוע הוא בא למעבידו ואמר: 'העבודה קשה ולא נגמרת'. אמר לו המעביד: 'האם הבאתי אותך לכאן בשביל לשחק?!'

כעבוד שבוע נוסף בא האיש למעביד, וטוען באוזניו 'העבודה המפרכת עדיין לא נגמרת'. אמר לו המעביד: 'כשהעבודה תיגמר, לא יהיה לך מה לעשות אצלי...'

אין שקט לאדם בחייו. פעם הוא מתמודד עם הזוגיות, פעם עם הילדים, פעם עם המעביד, פעם עם הבריאות. מדוע זה כך? בעל הבית שהוא הקב"ה, מביא לנו עבודה תמידית, ועל כך הוא משלם לנו משכורת יפה מאוד לאין סוף שנות אור. כל זאת בזכות שאנחנו עובדים תמיד על האמונה, מצדיקים דין שמיים, ויודעים

שהקב"ה הוא סיבת כל הסיבות. זו בעצם עבודתנו בעולם הזה. האם הצדיקים נחו בחייהם? כתוב ב'סנהדרין', שאבותינו הקדושים רצו לפני ה' כסוסים בין ביצעי המים. כמה הרפתקאות וייסורים עברו כדי להוכיח את אמונתם בקב"ה. מה עברו בני ישראל בגלות מצרים? וימרו את חייהם בעבודה קשה, בחומר ובלבנים, ובכל עבודה בשדה".

הצדיקים בכל דור עברו מה שעברו. רשב"י היה שלוש עשרה שנה במערה; רבינו הקדוש סבל שלוש עשרה שנה מכאבי שיניים ומעיים; רבי אלעזר בר רבי שמעון אמר לייסורים: בואו אחי, בואו רעיי; נחום איש גם זו הביא על עצמו ייסורים קשים. הם הבינו שכדאי להם אפילו לבקש ייסורים לעצמם כדי לעבוד על האמונה.

כשאדם הולך לרופא, האם יטען כלפיו: "מדוע אתה דוקר אותי במחט?", או "מדוע אתה לוקח לי דם?!". הרי הרופא יענה לו: "באת לפה כדי להתרפא, וזה מה שצריך לעשות לך!".

בעולמנו אדם יכול להיות מאושר, רק אם יסתכל נכון על החיים. כאשר לבו יבטח בה, כשיידע שהוא בידיים טובות שמשמרות אותו, עם כל מה שעובר עליו, לא יתרסק לעולם. כמו שאומר דוד המלך "יסר יסרני י-ה, ולמות לא נתנני". כשאדם חי באמונה וביטחון, הוא זוכה לשמחה וברכה בעולם הזה, ושכרו מובטח לעולם הבא.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית 5293 * שולח 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילא שליט"א
יו"ר מרכז אתגרים בחינוך ומגיש התכנית קירות שקופים ברדיו 'קול חי'

שאלות מצילות חיים

נקישות נשמעו על הדלת בשעת ערב מאוחרת. ראש הישיבה הגאון הרב חיים עוזר גרודזנסקי התרומם מן הגמרא הפתוחה לפניו וניגש בצעדים כבדים אל הדלת. בחור צעיר מאוד עמד שם, כולו חיזור וגופו הצנום רועד מקור. בידו האחת אחז כרך גמרא גדול ומרופט ובידו השנייה שקיק לחם יבש.

"כן בני, מה בקשתך?" פנה אליו הרב במבטו הנעים. הנער המהוסס ענה בלחשיה "באתי להיבחן לישיבה". נויצוץ של החלטיות הבזיק בעיניו. "בא היכנס!" הרב הושיב את העלם אל מול הגמרא ואמר "המבחן שלי יכלול רק שתי שאלות!" הנער בלע את רוקו במתח רב, מרכז את מוחו להבנת השאלה.

"מתי בפעם האחרונה אכלת אוכל חם?" התלמיד המופתע מגמגם "אני כבר שבוע וחצי בדרכים... אז נראה לי שאכלתי ארוחה חמה לפני שבועיים בערך..." הרב קם אל המטבח תוך שהוא אומר "אז קודם נאכל משהו ואח"כ נמשיך במבחן". לאחר שאכל ושבע הנער חזר מעט הצבע ללחיו.

או אז פנה אליו הרב ואמר "ועכשיו לשאלה השנייה: מתי הייתה הפעם האחרונה שישנת על מיטה מוצעת?" הבחור השפיל מבט ולחש "שמונה ימים...". הרב החווה על החדר הסמוך ואמר: "הנה יש כאן מיטה תישן לילה ומחר

נדבר" העלם הממוטט נרדם תוך דקות ספורות והתעורר רק למחרת לתפילה בשיבה. אחרי התפילה ניגש אליו הרב בחיך ואמר לו "התקבלת! לא עברו שנים מועטות ופרצה מלחמת העולם השנייה. הגרמנים כילו את הכל.

תלמידי הישיבה התפזרו לכל עבר ומיליונים נהרגו. הנער גלה ממקום למקום, איבד את כל משפחתו, סבל רעב וקור פחד ואימה ושרד את הגיהנום עד שחרור המתנות ע"י בעלות הברית.

לעת זקנותו כשישב מוקף בתלמידיו בשעת רעוא דרעוין אמר: "עברתי כל כך הרבה בחיים, נוראות השואה, אימת מוות הייתה נחלתנו יום יום ולפעמים גם כמה פעמים ביום..." אחד מתלמידיו המקורבים העז לשאול בחסות אפולית החדר "אבל מה החזיק אותך כל השנים הללו?"

הרב בן התשעים הביט בתלמיד ממרום שנותיו ואמר: "מה החזיק אותי?... שתי שאלות: מתי אכלת לאחרונה? ומתי ישנת לאחרונה?" שתי השאלות הללו ששאל אותי הרב חיים עוזר זצ"ל נסכו בי את הכח כל השנים.

החום, האהבה, הדאגה הכנה בעיניים שלו היא היא שנסכה בי את הכח בכל שנות הגיהנום ההוא.

והמסר לנו כהורים, בטח כבר ברור...

בשם כל ישראל פרויקט הקטורת הארצית

בהוראת גדולי ומאורי ישראל שליט"א
סגולה להישמר מכל רע
לקרוא כל יום פיטום הקטורת

ניתן להשיג: 'בית מרן' 5290 *

העלון להצלחתם של: מאי בת עלייה- הצלחה וזיווג, מנחם בן אסתר- בריאות הנפש והגוף, מנחם בן שושנה- פרנסה, ברוח, מתייתוהו בן יוכבד- רפ"ש ופרנסה, נורי בן ביזי- רפ"ש וחזרה בתשובה, רבקה שינה בת אסתר בריאות הנפש והגוף, אייל בן דוד יודילי- זרע בר קיימא, אביב בן תמר- חזרה בתשובה, אביב ישראל בן פנינה- זיווג הגון, אדיר מאיר בן סיגלי- זיווג הגון.

מזכה הרבים הרב הגאון רבי יגאל כהן שליט"א
וגם בשלוחה מיוחדת *5293 שלוחה 8 < 13 בחיזוק יומי ושעורים מלאים

בחסדך בטחתי

לכבישים משובשים ולתחבורה לקויה ולצריפים מטים לנפול, והחנות היחידה שזכה להכיר היא המכולת השכונתית, ואת האשפה היו רגילים אצלם להשליך על גגות השכנים. אדם כזה, בזמן שירחיב השם את גבולו, ויעבור לעיר הקודש בני ברק, יסתובב בה בהתפעלות ויאמר - "כמה בתי מדרש יש כאן, כמה תלמידי חכמים, כמה חניות מענינות, והכבישים פשוט משלמים, ופחי האשפה יפים ונוחים". שפתיו לא יפסיקו להלל ולשבח את השם יתברך על המתנה הגדולה שקיבל - לגור בבני ברק.

אברך שמרגיש חסר ספוק בלמודו, ואינו שמח בלימוד הגמרא והשולחן ערוך, וכשזוכה לקיים מצוות הבורא יתברך, אינו מרגיש שמחה מיוחדת - יבדוק היטב בעצמו. כנראה הוא רוצה להיות גדול הדור בידעת התורה ובקיום המצוות, ורוצה הוא להיות משלם בהכל, וכמובן, חשוב לו שכל העולם ידע מזה שהוא גדול הדור, ואולי הדבר כך בגלל שקרא הרבה סיפורי צדיקים, וחשב בלבו שגם הוא יכול להגיע למעלותיהם, וכך משבית כל שמחה מלבו.

בכיל דף גמרא שסים ללמד, ירגיש: "כמה כבר למדתי לעומת ה'חפץ חיים' עליו השלום?"

ואם זכה להבין סעיף בשולחן ערוך, יאמר בלבו "הרב עובדיה זצ"ל ידע את כל הסימנים בשולחן ערוך!"

וגם אם יזכה במצוה נדירה כגון פדיון שבויים או שילוח הקן, ירגיש בלבו: "עדן לא הגעתי לכמות המצוות שעשה הבבא סאלי עליו השלום!"

וכך הוא בידיו שלו מוציא מלבו את השמחה, ומכניס במקומה חלילה עצבות. (מתוך הספר יגל ליבי- הרב יגאל כהן שליט"א)

תאוות הכבוד

תאוות הכבוד משביתה כל שמחה מלב האדם. הרצון לקבל כבוד הוא אבי אבות הגורמים לעצבות, מפני שאין סוף לכבוד שרצה, ולעולם לא יקבל את הכבוד שחושב שמגיע לו, וכך כל ימיו ירגיש שאינו מעריך מספיק על ידי כל הסובבים אותו, בין אצל אשתו, שלעולם לא ירגיש שמכבדת אותו כראוי לו, ואף בילדיו ירגיש כך, וכן במקום עבודתו, ירדוף אחר הכבוד.

וכבר חרצו חז"ל את גורלו של רודף אחר הכבוד, "הכבוד בורח ממנו" (ערובין יג.), ולעולם לא ישיג אותו.

חצי כוס ה...

תחשבו לעצמכם, קוראים יקרים, אדם ששוכב לישן בלילה על מטתו, ומהרהר במה שעבר עליו במהלך היום, ונוזכר שבבית הכנסת לא פנו מקום של כבוד עבורו, ובמכולת המוכר לא התרגש למראהו המכובד, וכשהגיע לעבודתו, או לכולל שבו הוא לומד, אף אחד לא הרים את ראשו בהתפעלות מעצם הגעתו. כך המשיכו הדברים כשהגיע לביתו, עד ששכב על מטתו. כמה עצב יהיה בלבו של המסכן שתאב לכבוד.

כך גם תהיה הרגשתו של אדם שתאב לראות את העולם הגדול, ורב היום חושב בלבו "כמה יפה ניו יורק, וכמה נחמד יהיה לראות את תאילנד, ואיזה כיף יהיה לעשות קניות באנגליה.... אבל בינתיים, עד ששיג את הכסף לטיול החלומות, נאלץ הוא לגור בשכונה צפופה (וחמימה) בבני ברק. אין ספק שירגיש חסר ספוק מעיר מגוריו, ובכל פעם שיראה פח אשפה ברחוב, ירגיש כמה הוא מסכן, שצריך לסבל ולראות דברים שכאלו.

ולעומתו, יהודי שנולד במעברה באחת מערי הספר, וכל ימיו התרגל

קו' הליכות בית מרן' בשבילכם!!

בשלוחות יחודיות

*5293

שלוחה 9 בנות מרן ומרגלית - הרצאות מרתקות ממיטב הרבניות. שלוחה 4 < 9 מתכונים טעימים ממיטב השפים מחולקים לפי נושאים. שלוחה 5 < 9 נשים מצטרפות ללימוד 2 הלכות לשון הרע בכל יום. שלוחה 10 לימוד בשידור חי עם הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א שלוחה 11 הצטרפו ללימוד יומי מרתק "נצור לשונך" 2 הלכות יומיות. שלוחה 16 הצטרפו למניין בשידור חי- נץ, מנחה וערבית וכן דף היומי שלוחה 18 פרויקט 'חברותא' של בית מרן - חדש!!	שלוחה 1 מענה רבני הפועל 24 שעות ביממה לכל שאלה בהלכה. שלוחה 2 שידור חי מפי הראשון לציון רבי יצחק יוסף שליט"א. שלוחה 3 אמונה יומית מאת הרה"ג רבי ישראל לוגסי שליט"א. שלוחה 4 הצטרפו למאות משתתפים להלכה יומית ולדף היומי. שלוחה 5 מאור ישראל - מאת הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א. שלוחה 6 הצטרפו לחלוקת פרקי תהילים ודפי גמרא שלוחה 7 מספרים על מרן. שלוחה 8 אלפי שיעורים מחזקים ומגוונים מסודר לפי שלוחות.

העלון להצלחתם של: אביגיל בת זיוה- הצלחה בכל, אביטל בת בת שבע זיווג הגון, אברהם בן סוליקה רפ"ש, אברהם בן רחל דבורה- זיווג הגון, אברהם בנימין בן ליפשה- בריאות והצלחה, אברהם יצחק בן חוה- רפואה בקרוב, אברהם לב בן מרים אליס- שלום בית וכל הישועות, מנחם בן סיונה, אברהם מרדכי בן רבקה- הצלחה בעבודת ה', אדיר ואמיר בני מיה- כל הישועות.